

Invázne druhy rastlín

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

Ing. Marta Mútnanová

Oravce, 2.10.2019

Invázne druhy

- na Slovensku nepôvodné druhy rastlín alebo živočíchov - boli dovezené alebo sa sem rozšírili z iných krajín (z amerického kontinentu, Ázie)
- majú potenciál sa rýchlo šíriť, rýchlo obsadzovať priestor, vytláčať naše pôvodné druhy, meniť pôvodné biotopy (lúky), ich odstraňovanie je náročné
- menia vzhľad krajiny – žlté porasty zlatobylí
- sú zdraviu škodlivé – peľové alergény, toxické látky spôsobujúce poškodenia kože podobné popáleninám

Legislatíva - pôvodná

- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (§ 7, 7a, 7b)
- vykonávacía vyhláška č. 24/2003 Z. z. – príloha č. 2 (zoznam invázných druhov živočíchov) a príloha č. 2a (zoznam invázných druhov rastlín)
- väčšina povinností bola už riešená v tomto zákone – potreba implementácie európskeho nariadenia

Súčasná legislatíva

- **zákon č. 150/2019 Z. z.** o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov a zmene a doplnení niektorých zákonov
- účinný od 1.8.2019
- vykonávacía vyhláška – v legislatívnom procese – dovtedy prechodné ustanovenia
- **nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 1143/2014** o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov - účinné od 1.1.2015
- jeho vykonávacie vyhlášky – č. 1141/2016 a 1267/2017

Všeobecné povinnosti (§ 2)

- zakázané ich priniesť na územie Slovenskej republiky, držať, rozmnožovať, prepravovať (okrem ich prepravy v súvislosti s eradikáciou), uvádzať na trh, používať, vymieňať, nechať rozmnožovať, chovať/pestovať alebo uvoľniť do životného prostredia
- výnimku – udeľuje len Ministerstvo životného prostredia SR
- delia sa na druhy vzbudzujúce obavy Slovenskej republiky (**národný zoznam**) a druhy vzbudzujúce obavy Európskej únie (**zoznam Európskej únie**)

Povinnosti pre vlastníkov (§ 3 a 4)

- vlastník, správca pozemku - **odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy**, okrem druhov živočíchov, ktoré sú zverou alebo rybami v zmysle osobitných predpisov
- **starat' sa o pozemok** tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu
- ak je pozemok v užívaní inej osoby, tieto povinnosti má užívateľ pozemku
- neplnenie povinnosti (§ 3 ods. 1 až 4) – u fyzických osôb priestupok, právnická osoba iný správny delikt
- odstránenie po nariadení okresným úradom tzv. rýchla eradikácia – po doručení návrhu ŠOP SR

Povinnosti obce (§ 14)

- **upozorňuje** vlastníkov, správcov, užívateľov **na miesta výskytu** invázných druhov a **na ich povinnosti**
- ŠOP SR predkladá obci **elektronicky informáciu o miestach výskytu** a **informačný leták** (popis druhu, zobrazenie, spôsob odstraňovania)
- obec ich zverejní na webovom sídle alebo úradnej tabuli – bezodkladne
- zverejňuje oznámenie ŠOP SR (najmenej po dobu 30 dní), že ŠOP SR ide odstraňovať invázne druhy – ŠOP SR min. 60 dní dopredu zašle informácie obci

Invázne druhy vzbudzujúce obavy EÚ

23 druhov rastlín a 26 druhov živočíchov

glejovka americká

vodný hyacint

netýkavka žliazkatá

boľševník obrovský

Invázne druhy z národného zoznamu

7 druhov (z toho 4 dreviny a 3 byliny) a jeden rod rastlín, 11 druhov živočíchov

zlatobyľ kanadská

křídlatka japonská

pajaseň
žliazkatý

jaseňovec
javorolistý

kustovnica cudzia

Invázne druhy živočíchov

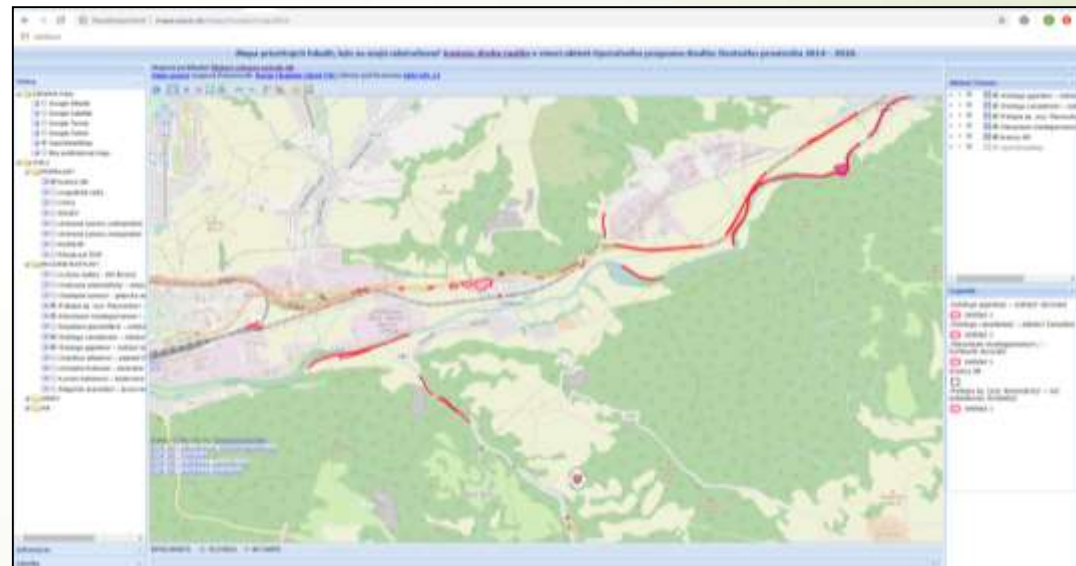
slizovec iberský

korytnačka písmenková

Informácie o výskyte invázných druhov

- ŠOP SR zverejňuje údaje o invázných druhoch na internetovej stránke <http://www.soprsr.sk/invazne-web/>
- základné údaje o legislatívnych predpisoch, zoznamy druhov, spôsoby odstraňovania
- propagačné materiály
- informačné letáky
(na stiahnutie) pri jednotlivých druhoch
- informácie o výskyte
– interaktívna mapa

<http://maps.soprsr.sk/mapy/invazky/map.html>

Odstraňovanie invázných druhov rastlín

- **mechanické spôsoby** – kosenie, pastva, vytrhávanie, vykopávanie, vysekávanie, výrub
- **chemické spôsoby** – postrek, aplikácia chemickej látky injekčnou metódou do vyvrtaného otvoru v kmeni
- **kombinované spôsoby** – mechanický a chemický
- sú ustanovené vo vyhláške pre jednotlivé druhy
- neplatia ustanovenia § 47 - podľa ods. 4 písm. h) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny nie je potrebný súhlas na výrub invázných nepôvodných druhov drevín
- výnimky – ponechanie samčích jedincov drevín v sídlach

Ďakujem za pozornosť.